

Nr 38

Utlåtande i anledning av väckt motion om indexreglering av de allmänna barnbidragen.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 56, vilken behandlats av andra lagutskottet, har fru *Ryding m. fl.* hemställt »att riksdagen måtte besluta indexreglering av de allmänna barnbidragen att gälla från och med den 1 juli 1966».

Gällande bestämmelser

Enligt *lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag* utgår för barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran allmänt barnbidrag med 900 kronor för år. Sådant bidrag utgår också för i riket bosatt barn, som inte är svensk medborgare, förutsatt att barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket. Bidraget utgår från och med kvartalet efter det då barnet fötts eller rätt till bidrag eljest uppkommit till och med det kvartal, varunder barnet fyller sexton år.

Befinner sig barnet på anstalt, där kostnaderna för vården helt bestrides av statsmedel, eller betalar staten i övrigt hela kostnaden för barnets kost och bostad, utgår inte barnbidrag. Undantag göres dock för de fall, då barnet är inackorderat vid nomadskola. I detta fall skall bidrag således utgå.

Tidigare behandling m. m.

Beträffande frågans behandling före 1965 hänvisas till *andra lagutskottets utlåtanden nr 10 år 1961, nr 16 år 1963 och nr 35 år 1965.*

Den 26 februari 1965 beslöt Kungl. Maj:t att verkställa *utredning angående samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna*. I direktiven för utredningen, som antagit namnet familjepolitiska kommittén, anför föredragande statsrådet bl. a.

För fullgörande av sitt omfattande uppdrag bör de sakkunniga skaffa sig en god överblick över förefintliga stödformer och deras effekt, studera den inbördes avvägningen och pröva behovet av ändring eller utbyggnad av dem.

Ett samlat mått på samhällets nuvarande stödåtgärder för barnfamiljerna är svårt att ge, eftersom det gäller så inkommensurabla ting som exempel-

vis bostadsstandard, studiemöjligheter och trygghet vid familjeförsörjarens frånfalle. Vid en prövning av vad som kan betraktas som en rimlig uppföring från föräldrarnas sida och en »tillräcklig» samhällsinsats för barnen måste hänsyn tagas till den olika bärkraften hos olika familjetyper. Familjepolitiken bör differentieras så att stödet sätter in när och där behovet är störst. Riktmärket blir då att åstadkomma större jämlikhet i materiella villkor inte bara mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljer inbördes som har barn i olika antal och åldrar. Det betyder också, att en inkomsttransferering bör eftersträvas, som utjämnar familjernas livsinkomst mellan perioder med vårdnads- och försörjningsplikter mot barn och perioder utan sådana plikter.

Allmänna barnbidrag bör även i fortsättningen bilda stommen i konsumtionsstödet åt barnfamiljerna. Barnbidragen bör liksom hittills kompletteras med särskilda stödformer. De nuvarande familjebostadsbidragen bör därvid omprövas förutsättningslöst. Det är önskvärt att en såvitt möjligt enhetlig syn anlägges på det konsumtionsstöd, som bör utgå under barnens uppväxttid fram till dess att de inte längre bör anses tillhöra familjeekonomien. Vidare bör frågan om införandet av ett vårdbidrag prövas bl. a. mot bakgrunden av att de arbetsföra åldersgruppernas andel av totalbefolkningen minskar. De sakkunniga bör vara oförhindrade att även undersöka och lägga fram förslag om andra nya inslag i familjestödet. Under utredningen bör särskild uppmärksamhet ägnas åt olika kategorier ensamma barnförsörjare.

Huvuduppgiften för de sakkunniga bör vara att undersöka effektiviteten av olika stödformer och pröva deras inbördes sammansättning och avvägning inom ramen för vissa alternativ för samhällets totala stöd till barnfamiljerna. — — — — —

I sitt arbete har de sakkunniga att beakta det direkta samband, som råder mellan stödet till barnfamiljerna och skattesystemets utformning. I enlighet härmed bör de sakkunniga vid sitt arbete samråda med familjeskatteberedningen.

Vid fjolårets riksdag väcktes motioner med samma syfte som de förevarande. Motionerna behandlades av *andra lagutskottet* i *utlåtande nr 35*. Utskottet ansåg det ej lämpligt att då ta ställning till spørsmålet om värdesäkring av barnbidragen utan hänvisade till att frågan torde komma att uppmärksammas av familjepolitiska kommittén. Utskottet hemställde att motionerna icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Utskottet

De allmänna barnbidragen infördes år 1947. Bidragen, som ursprungligen uppgick till 260 kronor om året, har successivt höjts och utgår sedan den 1 juli i fjol med ett årligt belopp av 900 kronor.

I förevarande motion yrkas att barnbidragen skall indexregleras från och med den 1 juli i år.

Den under fjolåret tillsatta familjepolitiska kommittén har till uppgift att utreda samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna. I utredningsdi-

rektiven framhålles svårigheten att ge ett samlat mått på samhällets nuvarande stödåtgärder för barnfamiljerna. Familjepolitiken bör, uttalas det, differentieras så att stödet sätter in när och där behovet är störst. Riktmärket blir då att åstadkomma större jämlikhet i materiella villkor inte bara mellan barnfamiljer och familjer utan barn utan även mellan barnfamiljer inbördes som har barn i olika antal och ålder. Allmänna barnbidrag bör, anföres det vidare, även i fortsättningen bilda stommen i konsumtionsstödet åt barnfamiljerna. I direktiven anges att utredningens huvuduppgift skall vara att undersöka effektiviteten av olika stödformer och pröva deras inbördes sammansättning och avvägning inom ramen för vissa alternativ för samhällets totala stöd till barnfamiljerna.

Utskottet hade även under fjolåret att ta ställning till motionsyrkande om indexreglering av de allmänna barnbidragen. Utskottet hänvisade då till att frågan torde komma att uppmärksammas av familjepolitiska kommittén och hemställde att motionerna icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen godkände utskottets utlåtande. Enligt utskottets uppfattning föreligger ej skäl för ändrat ställningstagande. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion, II:56, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1966

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell, herr Lars Larsson, fru Nilsson, herrar Edström, Wanhainen, Blomquist* och fru Elvy Olsson*;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Gustavsson i Alvesta, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Jönsson i Ingemarsgården*, Ringaby, Carlsson i Göteborg och Göransson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.